

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCLXXII. ad annum DCCCCIX.

Parisiis, 1644

Concilivm Tricassinvm II. Ab Ioanne VIII. Papa Et Episcopis Gallicanis apud Tricassinam vrbem, praesente Ludouico II. rege celebratum mense Augusto & Septembri, anno Christi DCCCLXXVIII. eorumdem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15967

ANNO CHRISTI 877.
^a **CONCILIVM IN NEVSTRIA**
CELEBRATVM ADVERSVS HVGONEM
Lotharii regis filium illegitimum anno Domini DCCC
LXXVII. tempore Ioannis papæ VIII.

NOTA.

^a *Concilium.*] In hoc Concilio legati Ludouici imperatoris III. con-
questi sunt, quod Hugo Lotharii regis defuncti filius nothus & ille-
gitimus, post obitum Caroli imperatoris, collecta factiosorum ho-
minum multitudine, eiusdem Ludouici regnum inuasisset, & sum-
mopere deuastasset. Quo cognito, Synodus per Hincmarum Rhe-
mensis archiepiscopum, qui Concilii præses erat, literas commi-
natorias scripsit: quarum summarium Flodoardus lib. 3. historiae
Rhemensis cap. 18. scripsit. Ad huius Concilii causam conducunt
plurimum quæ Vvillhelmus Gemneticensis quingentis abhinc an-
nis scripsit lib. 4. de ducibus Nortmannis c. 5. 6. 7. 8. & sequentibus.

ANNO CHRISTI 878.
ⁱ **CONCILIVM TRICASSINVM II.**

AB IOANNE VIII. PAPA ET EPISCOPIS GALLICANIS
apud Tricassinam urbem, præsentem Ludouico II. re-
ge celebratum mense Augusto & Septembri, anno
Christi DCCCLXXVIII. eorumdem Ioannis papæ anno
vi. Ludouici Balbi regis primo.

INDEX EORVM QVÆ PERTINENT
AD CONCILIVM TRICASSINVM II.

- I. Actorum Concilii Tricassini breuiarium ex codice Virdunensi.
- II. Allocutio Ioannis papæ, & responsio episcoporum de Lant-
berto & Adalberto, qui Romæ fuerant excommunicati.
- III. Excommunicatio papæ & Synodi aduersus peruasores re-
rum ecclesiasticarum.
- IV. Iterata excommunicatio in Formosum episcopum, Gregorium
nomenclatorem, & Georgium magistrum militum.
- V. Statutum in eos, qui viuentibus vxoribus alias ducunt, & in
episcopos, qui de minore ad maiorem ecclesiam migrant.
- VI. Canones ab Ioanne papa conditi, & in Synodo probati ac
recepti.
- VII. Lex de sacrilegis ab Ioanne papa Gothicis legibus addita in
Concilio Tricassino.

VIII. *Priuilegium ecclesie Pictauiensis.*IX. *Reclamatio & proclamatio Hincmari episcopi Laudunensis.*X. *Epistola ad Frotarium archiepiscopum Burdigalensem.*XI. *Confirmatio priuilegiorum ecclesie Turonensis.*XII. *Allocutio Ioannis papæ ad episcopos Synodi, & ad regem.*XIII. *Priuilegium monasterii Floriacensis.*XIV. *Gestorum synodaliū Concilii Tricassini narratio altera ex Aimoino.*

I.

ACTORVM CONCILII TRICASSINI

breuiarium, siue, vt est in codice Virdunensi, ordo Synodi, qualiter celebrata est, & excerptum quæ ibi facta sunt.

Regnante Domino nostro Iesu Christo per infinita sæcula, anno incarnationis eius DCCCLXXVIII. indictione XI. III. Idus Augusti.

ACTIO PRIMA IN ECCLESIA SANCTI PETRI TRICASSINA.

DVM dominus Ioannes summus pontifex, & vniuersalis papa Romanæ vrbis pro quibusdam oppressiōibus ecclesiarum in partes Galliarum deuenisset, operæ precium ducens pro subleuatione earumdem ecclesiarum generalem Synodum Christo opifice aggregare, vt purgatis gratia Christi vnigeniti scandalis de medio, vna concordia atque votum omnium fieret toto orbe terrarum Domini sacerdotibus & regibus orthodoxis.

Allocutio pontificis. Domini fratres & confacerdotes, qualia in Romana ecclesia, quæ caput est omnium ecclesiarum, oppressiōnum perpepsi sumus a quibusdam peruersis hominibus, iam auditu clare percepistis. Quapropter vnanimiter mihi omnium vestrum sanctitudo studeat vigilantia cura concurrere, vt malum nouiter in ecclesia exortum valeamus funditus eradicare.

Venerabiles episcopi responderunt: Petimus inducias, donec confratres nostri reliqui & confacerdotes nostro collegio congregentur, & quod superna gratia inspirauerit generalitati nostræ, vobis respondere parati erimus.

ACTIO

ACTIO II.

Allocutio pontificis. Iam alii fratres & confacerdotes nostri audierunt causas necessitatis Romanæ ecclesiæ, volo vt vos similiter audiatis. Item interlocutio in medio antistitum locutionis, cum de Lantberto lectio legeretur, & de crudelitate quam in Romanam gessit ecclesiam, sancta Synodus respondit: Secundum mundanam legem mori debet: qui talia in ecclesiasticis committere ausus fuit rebus, ecclesiastico dogmate insolubiliter est feriendus. Item sancta Synodus inducias petens scriptis respondere suis, delata a pontifice Romano sententia est, in qua præfixum est, vt per omnes metropolitanas ecclesias coniunctis suffraganeis legatur excommunicationis atque damnationis malefactorum sententia, & sic ad notitiam omnium Christianorum perducatur.

Hincmarus archiepiscopus Rhemorum respondit: Secundum sacros Canones, Spiritu Dei conditos, & totius mundi reuerentia consecratos, quos apostolica sedes per beatum & domnum nostrum papam, & sancta Romana ecclesia, omnium ecclesiarum mater, priuilegio sancti Petri damnat damno, quos anathematizat anathematizo, quos excommunicat excommunicatos habeo, & quos priuilegio beati Petri receperit & ego recipio: & quod in omnibus, secundum sanctarum scripturarum tramitem, sacrorumque Canonum decreta, sedes Romana tenet, per omnia & in omnibus, pro scire & posse meo, iuuante Domino, perpetuum prosequor & teneo.

Aurelianus similiter dixit, & ceteri episcopi similiter dixerunt.

Post hæc exurgens Rostagnus venerabilis episcopus Arelatensis libellum obtulit sanctæ Synodo. Quo perlecto, inuentum est de saltu migrandi de ecclesia ad ecclesiam episcopis vel presbyteris, & de coniugio relicto adhuc vxore viuente, & alia superducta.

Vvalbertus episcopus sanctæ Portuensis ecclesiæ venerabilem Synodum interrogat dicens: Quid super hoc negotio nefarie in ecclesia perpetrato collegium vestræ sanctitatis censeat edicite. Hincmarus Rhemorum archiepiscopus

pus vice Synodi respondit: Poscimus inducias, quatenus de hoc scripto canonica deferam capitula.

Theodericus Vefontionensis episcopus libellum obtulit super quadam femina modo velata, Versinde nomine, quæ nunc coniugium horrende sortita est.

ACTIO III.

Vniuersi episcopi sanctæ Synodi libellum concordia ac deuotionis vnanimitatisque confectum summo pontifici porrexerunt. Quem idem præful benigne propriis manibus suscepit, & suum sub breuitate sancitum super auctoritate canonica & concordia coepiscoporum coniunctæ Synodo dedit. Posthæc libelli porrecti sunt summo pontifici & sanctæ Synodo: quorum super Hincmaro Rhemorum archiepiscopo vnus erat, alter vero super Rotfredo Auenionensi episcopo. Hincmaro Rhemorum archiepiscopo data sunt induciæ ad respondendum: Rotfredus ibidem non est inuentus.

ACTIO IV.

Lecta est lectio consensus totius Synodi, & sententia roborationis eius data in peruafores ecclesiarum, & transgressores præceptorum Dei. Et statutum est, vt scriptiones manibus singulorum roborarentur. Sancta Synodus post hæc petiit, vt de singulis necessitatibus ecclesiarum denuo capitula fierent. Ad hæc pontifex concessit, & iussit vt in crastinum deferrentur. Summus pontifex sanctam Synodum alloquens, ne vltra quilibet cum excommunicatis vel abiectis communicare præsumat statuit. Deinde promissio regum lecta est, & sacramenta, quæ Pippinus & Carolus obtulerunt beato Petro apostolo, lecta sunt. Posthæc lecta sunt capitula statuta a domno Ioanne summo pontifice Romano, quæ sancta Synodus amplectenda recepit & confirmauit. Item anathematizati sunt Formosus quondam episcopus, & Georgius dudum Romanæ sedis nomenclator, & Gregorius magister militum. Item lecta sunt capitula de accusatione fratrum, & repulsione Iudæorum.

ACTIO V.

Ottulfus venerabilis episcopus sanctæ Tricassinæ ecclesie

libellum obtulit reclamationis super Isaac de villa Vende-
reuenfi, suamque dicebat eum obtinere parœciam. Theo-
dericus Vefontionis item obtulit libellum super suffraga-
neos suos, qui synodice vocati audientiam præbere hæc-
tenus noluerunt. Item lecta sunt capitula canonica prohi-
bentia ne episcopi audeant migrare de minori ad maiorem
ecclesiam.

II.

*ALLOCVTIO IOANNIS PAPÆ AD SYNODVM
de Lantberti & Adalberti, aliorumque sequacium
excommunicatione.*

CARISSIMI, condoletè mihi, & sedi apostolicæ, quæ
caput & magistra est omnium ecclesiarum Dei, quæ
& vos religioso vtero genuit, reges terræ & omnes popu-
li, principes & omnes iudices terræ, sacrique confratres
& confacerdotes Dei, venerabiles ecclesiarum Christi an-
tistites, & totius sacri ordinis viri, & mecum tantas in-
iurias ecclesiæ sancti Petri apostolorum principis, cæle-
stisque regni clauigeri, cui ligandi & soluendi data est a
Deo potestas, simul flentes requirite, tantaque inuasio-
nes atque contumelias ciuitati Romanæ illatas cum in-
genti dolore lugete, & mecum, qui curam & sollicitudi-
nem omnium vestrum habeo, & secundum Domini vo-
cem, quoties causa exegerit, conuersus vos in omnibus
bonis debeo confirmare, ac necessariæ consolationis opem
conferre, viriliter stare, quærentes simul & iudicantes tan-
tæ patratores iniquitatis, tantæque temeritatis præsum-
ptores, vt digna ultione temporaliter puniti, spiritu salui
sint in die Domini nostri Iesu Christi. quoniam eos prædi-
ctos Lantbertum & Adalbertum, sequacesque eorum, pro
quibus tantis sceleribus, tantisque periuriis patefactis, in
ecclesia beati Petri apostoli, vna cum coepiscopis & con-
fratribus nostris Italicis, excommunicauimus, & quia in
his perseverauerunt, Christianæ communionis immunes
esse decreuimus. Quodque decretum in prædicta beati
Petri ecclesia scriptum, vt ingredienti & exeuntes legant
& doleant, eosque anathematizatos teneant, posuimus.
Et vos, fratres carissimi, vt decreuimus, nostræ commu-
nionis alienos tenete, & anathematizatos fautores eorum
mecum facientes consternite.

RESPONSIO EPISCOPORVM QVI AFFVERVNT
apud Treca, de excommunicatis, quos dominus papa
Joannes apostolicus excommunicavit.

DOMINE sanctissime & reuerendissime pater patrum, Ioannes catholicae atque apostolicae ecclesiae videlicet Romanae primae sedis papa, nos famuli ac discipuli vestrae auctoritatis, Galliarum & Belgicarum episcopi, his quae super vulnera dolorum vestrorum maligni homines ac ministri diaboli addentes, in sanctam matrem nostram ac magistram omnium ecclesiarum commiserunt, compatimur, & dolori vestro consentes condolemus, atque iudicium vestrae auctoritatis, quod priuilegio beati Petri & sedis apostolicae in eos, & complices eorum, iuxta sacros Canones Spiritu Dei conditos, & totius mundi reuerentia consecratos, & secundum eiusdem Romanae sedis pontificum decessorum vestrorum decreta protulistis, voto, voce, & vnanimitate nostra, atque auctoritate sancti Spiritus cuius gratia in episcopali ordine sumus consecrati, gladio spiritus, quod est verbum Dei, eos interimentes persequimur. Scilicet quos excommunicastis excommunicatos tenemus, quos ab ecclesia abiecastis abiicimus, quos anathematizastis anathematizatos esse iudicamus, & quos regulariter satisfacientes vestra auctoritas & apostolica sedes receperit recipiemus. Sed vt in sacra historia de plaga Aegyptiaca digne a Deo illata legimus, quia non erat domus in qua non iaceret mortuus, & non erat qui alium consolaretur, quoniam in domo sua vnusquisque quod lugeret habebat, nos quoque in nostris ecclesiis lugenda lugemus. Et ideo vestra auctoritate nobis subueniri cum omni mentis humilitate deposcimus, petentes vt promulgetis capitulum vestrae auctoritatis, qualiter nos erga ecclesiarum nostrarum peruasores agere debeamus: vt censura apostolicae sedis muniti, robustiores & promptiores deinceps, Domino opem ferente, contra peruersos ecclesiasticarum rerum ac facultatum raptos ac vastatores, sacrique ministerii episcopalis contemptores, nos successoresque nostri persistere concordi sententia valeamus: vt iuxta egregii praedicatoris vocem, & vestrae auctoritatis pro-

Exod. 12.

ANNO
CHRISTI
878. mulgationem, traditi satanae spiritu salui fiant in die Do-
mini nostri Iesu Christi.

III.

EXCOMMVNICATIO IOANNIS APOSTOLICI,
& ceterorum episcoporum qui affuerunt apud Trecaſ, de peruaſoribus rerum eccleſiaſticarum.

DE peruaſoribus quippe rerum eccleſiaſticarum, quos ſacri Canones, Spiritu Dei conditi, & totius mundi reuerentia conſecrati, & decreta pontificum ſedis apoſtolice, ſub anathemate uſque ad regularem ſatiſfactionem eſſe debere conſtituerunt, ſed & de raptoribus, quos Apoſtolus Chriſto in ſe ſe loquente, regnum Dei non poſſidere teſtatur, & cum huiuſmodi omni veraciter Chriſtiano nec cibum ſumere præcipit, quamdiu in ipſo crimine permanent, per virtutem Chriſti, & iudicio Spirituſ ſancti decernimus, ut ſi ante proximas Kalendas Nouembris eaſdem res, quas quique uſurpatores iniuſte peruaſerunt, eccleſiis ſuis regulariter ſatiſfacientes non reſtituerint, a communionem corporis & ſanguinis Chriſti, uſque ad reſtitationem rerum eccleſiaſticarum & ſatiſfactionem, alieni habeantur, & ſacri episcopalis miniſterii excommunicationis eccleſiaſticae contemptores, ſecundum euangelicam & apoſtolicam auctoritatem, ab episcopis quorum intereſt commoniti, ſi regulariter ſatiſfacientes non reſipuerint, anathematis vinculo innodati uſque ad ſatiſfactionem permaneant. Et ſi in ipſa pertinacia permanentes obierint, nemo corpora illorum cum hymnis & pſalmis ſepeliat, nec memoria illorum ad ſacrum altare inter fideles mortuos habeatur, docente apoſtolo & euangelista Ioanne: *Eſt peccatum ad mortem: pro illo non dico ut quis roget.* Peccatum enim ad mortem eſt perfeuerantia in peccato uſque ad mortem. Et ſacri antiquorum patrum Canones, de his qui ſibi mortem uoluntarie inferunt, & qui pro ſuis ſceleribus puniuntur, ſancto inſpirante Spiritu decreuerunt, ut cum hymnis & pſalmis eorum corpora non deferantur ad ſepulturam. Quorum decreta ſequentes, ea quæ præmiſimus de peruaſoribus & raptoribus rerum & facultatum eccleſiaſticarum, ſi non reſipuerint,

indicio Spiritus sancti decernimus, sicut beatus decreuit Gregorius, dicens quia tales Christiani non sunt, quosque & ego, & omnes catholici episcopi, imo & vniuersalis ecclesia anathematizat.

IV.

*EIVSDEM IOANNIS PAPÆ ITERATA
excommunicatio aduersus Formosum episcopum, Gregorium
nomenclatorem, & Georgium magistrum militum.*

AUCTORITATE apostolica parem sententiam iterato damus in Formosum nuperrime Portuensem episcopum, & Gregorium nomenclatorem, & Georgium magistrum militum, anathematis & perpetuæ obligationis. Et quia non desinunt inquietare aures regum ac principum, & malis prioribus, iuncti cum prædonibus & subuersoribus ecclesiarum, noua & recentia mala addere quotidie student, insolubiliter vinculo perpetuo & irreuerandæ spei, sancti Spiritus Dei nostri virtute damnamus, omnemque illis suspicionem obtinendæ indulgentiæ irreuerabiliter excludimus, & omnes qui illis communicauerint, adiutoriumve præbuerint, de quocumque ordine, siue episcopali aut laicali, potentes, mediocres, ac pauperes, in eorum prolatis maledictionibus inuoluantur, quorum consortio uti non metuant, & nisi resipuerint, sint anathema maranatha.

V.

*STATVTVM IOANNIS PAPÆ ADVERSVS
laicos, qui viuentibus vxoribus alias ducunt, & contra
episcopos, qui de minore ad maiorem ecclesiam
ambitus causa demigrant.*

INTER nonnulla necessitatum a sancta Synodo reclamatum est, quod laicorum quidam, sortitis primo legaliter coniugiis, postposito Dei timore, secundi, vel tertii, adhuc vxore viuentis, coniugii copulam contrahant. De quibus Otilo quidam intra parochiam Rostagni Arelatenfis episcopi, & Eooldus intra Ottramni Viennensis archiepiscopi, talia fecisse multorum fama refertur. Ad augmentum quoque earum transgressionum, quod flebiliter dicimus, additum est, quod episcoporum quidam intra se-

ANNO
CHRISTI
878.

ptem prouincias Galliarum, calcato termino patrum, spretoque sancitu canonice auctoritatis, de minori ad maiorem ambitus causa demigrant episcopalem cathedram. Quibus Canones Spiritus sancti gratia conditi concorditer contradicunt. Nos quoque eorum, quos veneranter imitamur atque complectimur, quorumque statutis consentimus, ecclesiarumque gubernationem tenemus, fulti virtute interdiciamus, & inharendo prohibemus, ne quisquam catholicorum taliter audeat amodo & deinceps agere. & si, vt non optamus, haecenus quidquam taliter actum est, digna poenitudine ecclesiastica corrigatur. Denique hac auctoritate apostolica virtute Dei nostri interdiciamus, vt episcopi ad pristinam sedem sine mora redeant, quia si tardauerint, continuo omni sacerdotali honore spoliabuntur: & laici redeant ad primum coniugium; sin autem, vinculo anathematis innodentur.

VI.

CANONES A IOANNE PAPA CONDITI
& a Synodo Tricassina probati & recepti.

TITVLI CANONVM.

I. De honore quem episcopis debent
saeculi potestates.	tionibus adiuuent.
II. Vt ecclesiarum possessiones ab
episcopis non petant quibus non
licet.	V. Vt a propriis episcopis excom-
municati non suscipiantur ab
aliis.
III. Vt capitula Rauenna statuta
obseruentur.	VI. Vt liberum alterius hominem
contra leges nemo recolligat.
IV. Vt episcopi mutuo se in vexa-	VII. Occulta fratrum accusatio-
nes interdictae.

I.

VT episcopi cum omni reuerentia a cunctis mundi potestatibus debite honorentur, atque coram eis sedere nullatenus audeant, nisi illis praecipientibus. & res ecclesiasticae a laicis & popularibus praeter praesulum eorum conscientiam nullomodo contingantur. Quod si post hanc nostram definitionem quis tentauerit, prius commu-

nione ecclesiæ repulsus, si non resipuerit, anathematis vinculo innodetur.

II.

Ecclesiarum sanctarum possessiones, id est monasteria, mansa, cortes, villas, patrimonia, omniaque quæ iurisdictionibus earumdem conueniunt, nullus suppetere a Romano seu reliquis pontificibus præsumat, nisi personæ quas canonica sancit auctoritas, vt est illud primo anno ordinationis nostræ apud beatum Petrum apostolum constitutum.

III.

Vt illa capitula, quæ anno præcedente apud Rauennam statuimus synodali collegio, inconuulsa ab omnibus obseruentur.

IV.

Vt episcopi nullomodo confratrum consecratorumque suorum paruipendere audeant vexationes, ecclesiarumque pressuras: sed vnanimiter coniuncti, baculo pastorali & apostolica auctoritate succincti, in prælio pro domo Israel, id est Christi ecclesia, stare communiter non prætermittant.

V.

Vt expulsi laici, vel quilibet de clero, pro quibusdam facinoribus a propriis episcopis, ab aliis iuxta Canonum statuta non suscipiantur: vt igne poenitudinis decocti, misericordiam Domini, prout poterunt, lacrymis fletibusque sibi ante mortis obitum acquirant.

VI.

Nemo alterius liberum hominem, sicut iam in
alia

ANNO
CHRISTI
878.

alia Synodo constituimus, recolligere præsumat sine illis causis, quas leges mundanæ præcipiunt. Si quis deinceps contra hæc nostra statuta tentauerit, sciat se ab omni ordine ecclesiastico esse priuandum.

VII.

Confratrum coepiscoporumque accusationes fieri occulte omni modo prohibemus: quia sæpe contingit vt innocentes a malis huiusmodi condemnentur. Sed si accusatio super persona cuiuslibet episcopi ducitur, canonico sancitu in publicum prætendatur, quoniam scriptum est: *Cecidit* Apoc. 12. *de cælo accusator fratrum, qui accusabat eos ante conspectum agni.* & iterum: *Qui odit fratrem suum, homicida est.* &: *Qui non diligit fratrem suum quem* 1. Ioan. 3. *videt, Deum quem non videt quomodo potest diligere?* 1. Ioan. 4. His & talibus documentis instructi, si quis contra hoc Dei decretum tentauerit, episcopus, presbyter, & diaconus, proprio honore priuetur, laicus vero cuiuslibet dignitatis omni Christiana careat dignitate: & nisi vtrique resipuerint, anathematis vinculo innodentur.

SVBSCRIPTIONES EPISCOPORVM.

Ioannes apostolicæ Romanæ ecclesiæ primæ sedis episcopus, huic decreto a nobis promulgato subscripsi.

Vualbertus Portuensis episcopus subscripsi.

Petrus Forosempronii episcopus subscripsi.

Pascasius episcopus subscripsi.

Hincmarus Rhemorum metropolis episcopus subscripsi.

Ansegisus Sennensis archiepiscopus subscripsi.

Aurelianus Lugdunensis archiepiscopus subscripsi.

Sigebodus Narbonensis archiepiscopus subscripsi.

Rostagnus Arelatensis archiepiscopus subscripsi.

Adalardus Turonensis archiepiscopus subscripsi.

Teudericus Vesontionensis archiepiscopus subscripsi.

Concil. Tom. 24.

Ottramnus Viennensis archiepiscopus subscripsi.
 Isaac Lingonensis episcopus subscripsi.
 Gerboldus Cabilonensis episcopus subscripsi.
 Agilmarus Aruernensis episcopus subscripsi.
 Bernerus Gratianopolitanus episcopus subscripsi.
 Abbo Neuernensis episcopus subscripsi.
 Ottulfus Augustæ Tricorum episcopus subscripsi.
 Gislebertus Carnotensis episcopus subscripsi.
 Vvalesfridus Vcetiensis episcopus subscripsi.
 Hildebaldus Sueffionensis episcopus subscripsi.
 Teutherus Gerundensis episcopus subscripsi.
 Ingelvinus Parisiorum episcopus subscripsi.
 Hedenulfus Laudunenensis episcopus subscripsi.
 Adebertus Siluanectensis episcopus subscripsi.
 Berno Catalaunorum episcopus subscripsi.
 Maricus Biterrensis episcopus subscripsi.
 Hecfridus Pictauiensis episcopus subscripsi.
 Item Abbo Magalonensis episcopus subscripsi.
 Frodoinus Barcilonensis episcopus subscripsi.
 Arnaldus Tullenensis episcopus subscripsi.

VII.

LEX DE SACRILEGIS A IOANNE PAPA VIII.
 Gothicis legibus addita in Concilio Tricassino.

Ioannes episcopus seruus seruorum Dei, omnibus episcopis, comitibus, vicecomitibus, centenariis, iudicibus catholicis, in Hispania & Gothia prouinciis degentibus, omnique populo occidentali catholico, salutem & apostolicam benedictionem.

Iuo part. 3.
c. 98.

NOVERITIS, dilectissimi filii, quia nos pro statu sanctæ Dei ecclesiæ iussimus congregari synodale Concilium apud urbem Trekas. Vbi sedentibus nobis in corona, venit ante præsentiam nostram filius noster Sigebodus primæ sedis Narbonensis episcopus, cum suis suffraganeis episcopis, & detulit nobis librum Gothicæ legis, vbi nihil habebatur de sacrilegiis, & in eisdem legibus scriptum erat, vt causæ, quas illæ leges non habent, non audirentur a iudicibus illius patriæ: atque ita ius sanctæ ecclesiæ suffocabatur ab incolis Gallia & Hispania prouinciis. Vnde nostra serenitas, cum præscriptis episcopis, inspectis legibus Romanis, vbi habebatur de sacrilegiis, inuenimus ibi a Iustiniano imperatore legem compositionis sacrilegii constitutam in quinque libras auri optimi. Sed nos lenio-

ANNO
CHRISTI
878.

rem legem præcipimus esse tenendam, quæ a Carolo est constituta pio principe de compositione sacrilegii, videlicet in xxx. libras examinati argenti, id est sexcentorum solidorum summam argenti purissimi. Ideoque quisquis inuentus fuerit reus sacrilegii, istam leuiorem compositionem emendet episcopis ipsis, vel abbatibus, siue personis, ad quas querimonia sacrilegii iuste pertinuerit: & si ipse reus sacrilegii facere noluerit, tamdiu excommunicationi subiaceat, vsquequo prædictam compositionem sexcentorum solidorum persoluat. Et si in hac obstinatione mortuus fuerit, corpus eius cum psalmis & hymnis non deferatur ad sepulturam. Et præcipimus vt in fine codicis legis mundanæ scribatur hæc lex.

17. q. 4.
Quisquis
inuentus.

VIII.

EPISTOLA

IOANNIS PAPÆ VIII.

Priuilegium ecclesiæ Pictauiensis, ne quis eius bona inuadat, & vt ablata restituantur.

Omnibus fidelibus sanctæ Dei ecclesiæ, præsentibus scilicet atque futuris.

DIVINO quia Romanum pontificium largitu enitet Epist. iii. vniuersis, illud luce clarius constat, largita defendere cunctis: quoniam indubitati iuris est, semel concessa perenni cultu fore tenenda. Ceterum omnium religiositas, orthodoxorumque pernoscat fidelitas, quod vt relatu quorundam didicimus, Pictauiensis quidem ecclesia, quam diutinus Paganorum hostis persequitur, multa Christianorum iniquorum incommoda patitur, quibus pressuris nos conuenit perdolere, eamdemque nihilo minus tanto facce leuare. Quapropter præcipimus, apostolicaque auctoritate expresse iubemus, quod nemo vestrum, tam sacerdotali ordine perfruens, quamque militare officium tenens, ipsius ecclesiæ Pictauiensis aliquam ecclesiam, aliquodve monasterium, vel prædia ipsi quoquomodo pertinentia inuadere præsumat, vllosve colonos, seruos, ancillasve, contra sui episcopi velle tollere audeat: sed liceat ipsius ecclesiæ Hecfrido videlicet episcopo, suisque successoribus, illa, quæ sui antecessores legitimo tramite canonice auctoritatis habuerunt, sub nostra tuitione habere, & vt

possederunt possidere, & vt ordinauerunt suo arbitrio ordinare, cum consulto consensuque suæ ecclesiæ canonicorum, vt prisca consuetudo dinoscitur, sine vestro vestrorumque obstaculo, & omnium hæctenus talia præsummentium. Inter hæc volumus quasque causas prædicto Hecfrido episcopo inde motas in nostra præsentia adducendas. Si quis vero sacerdotum, iudicum, atque sæcularium personarum, hanc constitutionis nostræ paginam agnoscens, contra eam venire tentauerit, potestate honoris sui ac dignitate percussus apostolico anathemate careat, reumque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi vel ea quæ ab illo sunt male ablata restituerit, vel præsumpta correxerit, vel digna pœnitentia illicita acta desseuerit, a sacratissimo corpore Dei Domini ac redemptoris nostri Iesu Christi alienus fiat. Cunctis autem eidem præfatæ ecclesiæ iura seruantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi: quatenus & hic fructum bonæ operationis recipiant, & apud summum arbitrum præmia æternæ pacis inueniant. Data III. Kalendas Septembris, indictione XI. Trecis.

IX.

*RECLAMATIO ET PROCLAMATIO HINC MARI,
qui quondam præerat ecclesiæ Laudunensi.*

DOMINE & summe pater patrum, & rector pontificum, Ioannes nomine & meritis vocate, audi vocem proclamationis meæ, & exaudi vocem deprecationis meæ, compassus causæ calamitatis meæ. A Rhemorum archiepiscopo ad Synodum sum vocatus ad Duziacum villam, quam constituit hebdomada prima mensis Augusti, & monuit me de certis causis paratum esse ibidem vt responderem. Ad quam cum festinasssem, violentia hostili in medio itinere segregatus sum ab ouibus meis, priuatus sum & spoliatus omnibus rebus meis, perductus sum ab eisdem hostibus vsque ad præfatam villam. In qua cum consisterem, iam stabat rex Carolus ante ipsum archiepiscopum meum, tenens in manu scripturam, reputans me esse periurum, quia Romam sine sua voluntate miserim, & imputans quod eum accusauerim. Ad quæ idem archiepiscopus me respondere iussit. Cui ego respondi, quia pro his,

ANNO
CHRISTI
878.

de quibus me admonuerat in eadem Synodo esse paratum
vt responderem, paratus eram scriptis respondere: quæ scri-
pta præ manibus tenui, sed ipse non permisit vt Synodus
scripta mea suscipere, quia sibi dari iubebat, sed ego su-
specto dare nolebam. De clerico autem meo, nomine Ber-
tario, quem subito requisit, sed requisitus non adfuit, re-
spondi quia ipsi homines mecum veniebant, qui eum com-
probaturi essent, si eis venire licuisset. sed idem archiepi-
scopus de his nihil me postea appellauit, sed ad accusatio-
nem regis me respondere iterum atque iterum præcipie-
bat. Et ego reclamauit, quia non docebat canonica aucto-
ritas, nudatum & suis rebus spoliatum, insuper & ab hosti-
bus detentum, respondere vllatenus debere. Sed & addi-
di, quia non solum suspectum, sed manifestissime illum in-
festum habebam. Vnde & apostolicam sedem appellati
pro amore Dei & honore sancti Petri, tam de ipsa accusa-
tione regis, quam de præiudicio quod ab ipso patiebar ar-
chiepiscopo. Legi manibus tenens auctoritates Iulii papæ,
& Felicis papæ, videlicet ea quæ ipsi in eis præfigunt de ap-
pellationibus episcoporum: quæ mihi seruari appellando
sedem apostolicam prostrato corpore expetii, sed nihil ho-
rum mea petitio obtinuit. Sed neque literæ apostolicæ,
quas mihi præsentialiter dederat, quoniam me vocabant,
vt procrastinando venire non differrem, si status mei ia-
cturam sustinere non vellem, quidquam præualuerunt. Iu-
diciū præfatus archiepiscopus super me imposuit, vt ab
episcopali remouendus essem officio. Sed alii gemebant
flebantque, inter quos nullum merebar pati inimicum.
Scripta quidem ab eodem archiepiscopo ipsis imposta
manibus tenentes, sed ore proferre nolentes, inuiti vix
verba singultiebant, aditum tamen ad sedem apostolicam
minime sperantes mihi posse denegari. Vnde, saluo per
omnia sedis apostolicæ iudicio, ipsi finem lectionis termi-
nauere. Post hæc transmissus sum in exilium, in quo per
duos annos sanus, sed aliquanto tempore ferro vinctus cu-
stoditus sum. Duobus annis ferme peractis, insuper cæca-
tus sum, & vsque modo retentus, ad vos, & ad vestræ piis-
simæ serenitatis præsentiam, mox vt venire dimissus po-
tui protinus accessi. Nunc autem vestram clementiam sup-
pliciter exoro a vestra summa paternitate parari de me

æquitatis iudicium, cui secundum canonicam institutionem, & decreta Romanorum pontificum reseruatus & reseruandus sum, & fueram. Quod ob amorem Dei, & venerationem beati Petri, apud vestra paternitatis pietatem obtinere efflagito, tum pro multitudine miseriæ meæ, tum pro magnitudine pietatis vestra: quæ accendatur clementissimi Redemptoris amore, qui me proprio acquisiuit sanguine, & qualemcumque sancto suo sacrauit munere.

X.

EPISTOLA

IOANNIS PAPÆ VIII.

AD FROTARIVM ARCHIEPISCOPVM
BURDIGALENSEM.

Vt ad Synodum veniat, & priuilegium de sedium mutatione afferat.

Frotario venerabili archiepiscopo Burdigalensi.

Epist. cxii.

AD Synodum igitur, quam Deo auctore apud Treca-
celebramus, cum reliquis septem Galliarum prouin-
ciarum confratribus & coepiscopis, fraternitatem tuam
cum tuis suffraganeis episcopis, tam viua voce, quam lite-
rali, admonere vt venires omni postposita occasione cuius-
cumque occasionis studuimus, fatemur, iam tertio, vt si-
mul positi emergentium quæstiones causarum statutis ca-
nonicis demerentur, & sacerdotum Domini vna concor-
dia omnium fieret dilectionis. Sed cur venire distuleris,
moleste cuncti ferimus, & valde miramur. Quapropter
repulsa mora præsentiam tuam cum prædictis suffraganeis
nobis & sanctæ Synodo citissime exhibe. Sic tamen instru-
ctus, vt cum de mutatione contra Canones sedium, & de
aliis excessibus, quibus, quod non optamus, patrum regulis
feriri possis, impetitus fueris, causa iustitiæ intercedente,
illæsus & innocens recedere valeas. Hoc reuerentiæ tuæ
consulentes damus consilium, ne absentiam tuam tibi ali-
quid putes prodesse, sed imo secundum patrum statuta
magis obesse. Priuilegium atque scripturas de sedium mu-
tatione, si qua a nobis, vel prædecessoribus nostris habere
sic fatemini, vobiscum sine mora deferre studeas.

XI.

EPISTOLA
IOANNIS PAPÆ VIII.
AD ADALARDVM ARCHIEPISCOPVM
TYRONENSEM.

Confirmat priuilegia ecclesiæ Turonensi concessa.

*Reuerendissimo & sanctissimo Adalardo venerabili archiepiscopo
Turonensi, successoribusque tuis, nec non & omnibus fidelibus
sanctæ Dei ecclesiæ, præsentibus scilicet
atque futuris.*

DECET enim Romanam ecclesiam, quæ mater est om- Epiſt. cxxiii.
nium Dei ecclesiarum, vt quanta viget dignitate præ-
clara, eo magis conſiſtat in miſericordia pia: quatenus
quæ digna poſtulantur a fidelibus, ſine mora cum pietate
largiri mereantur a nobis. Omnium veſtrum religioſita-
tem volumus ſcire fideliter, quoniam preſbyteri diœceſis
Turonici pagi ad noſtrum acceſſerunt pontificium, fug-
gerentes vt firmaremus apoſtolica auctoritate illis & capi-
tulare regum, & coepiſcoporum ſcriptum, vt debeat vna-
quæque eccleſia proprium manſum habere cum mancipiis
quatuor, vineas aripennos tres, prata ſimiliter, & cœme-
terium cum manſionibus, ſine perſonali & ciuili munere
exigendo, niſi diuino ſolummodo in eccleſiaſticis rebus
obſequio, ſicuti Canonum priſca auctoritas & moderna
concedit: vbi vero res nominatæ antiquitus condonatæ &
moderno tempore abſtractæ eſſe videntur, pontificali au-
thoritate & regali poteſtate ſine mora aliqua aut tarditate
reſtituantur. Nos illorum precibus inclinati volumus, apo-
ſtolicaque auctoritate expreſſe iubemus, vt præfata ſcri-
pta, a noſtro pontificio delata, a coepiſcopis firmata, a re-
gibus iuſſa, ſint rata & modis omnibus obſeruanda. Si quis
huius apoſtolicæ cenſuræ temerario auſu violator extite-
rit, ſi ſacerdos fuerit, proprio honore priuetur, & Chri-
ſtianâ communionem caſſus anathematis vinculo innode-
tur; ſi laicus, ſimiliter perpetua damnatione cum Iuda tra-
ditore torqueatur: conſeruator vero perenni benediſtione
apoſtolorum principum Petri & Pauli modis omnibus
perfruatur.

XII.

ALLOCVTIO PONTIFICIS AD EPISCOPOS
sub finem Synodi.

Vos confratres & coepiscopos meos volo vnanimiter mecum in defensione sanctæ Romanæ ecclesiæ, quam constat esse caput omnium ecclesiarum, conuenire, donec Deo auxiliante in sedem beati Petri apostolorum principis reuertamur, cum omnium hominum vestrorum armata bellico apparatu manu: & de hoc, non differendo, sed sub omni celeritate & certitudine sponfionis, hic mihi quaeso absque vlla dilatione continuo date responsum.

Item allocutio pontificis ad regem.

Vos, carissime fili Hludouice gloriose rex, precor, in defensionem, liberationem, atque exaltationem sanctæ Romanæ ecclesiæ, sicut prædecessores vestri fecerunt, & vobis sub attestatione facere mandauerunt, sine procrastinatione & vlla dilatione succurrite: quia ministri Dei estis, vindices in ira in his qui male agunt, & non sine causa gladium portatis: ne forte, quod absit, illa vos aut regnum vestrum culpa contegat, quæ quosdam veteres reges inimicis & infidelibus Dei quondam parcentes damnabiliter strinxit. Vel si aliud placet, præsentaliter in isto loco date, per Deum & per beatum Petrum vos coniuro, sine mora responsum.

XIII.

Priuilegium monasterio Floriacensi concessum
in Synodo Tricassina.

Ioannes episcopus seruus seruorum Dei, omnibus episcopis atque aliis Dei fidelibus per Galliam constitutis.

QUONIAM ex apostolica * successione sollicitudinem omnibus ecclesiis debemus impendere, sic cupimus generali consulere necessitati, vt etiam quorumcumque singulares causas sine fastidio cognoscamus. Igitur cum propter multiplices ecclesiæ Dei curas Gallicanam aduentus regionem, Trecaſ ciuitatem deuenissemus, anno incarnationis dominicæ DCCCLXXVIII. & ad refecanda
quæ-

ANNO
 CHRISTI
 878.

quælibet inutilia, vel statuenda ecclesiastica iura, Synodum generalem plurimorum celebraremusepiscoporum, inter alia suggessit auctoritati nostræ venerabilis partium vestrarum abbas, nomine Theotbertus, ex cœnobio quod vocatur Floriacus in pago Aurelianensi, quod idem monasterium quidam religiosus abba, Leodebodus nomine, monachis exstruxerit in honore Dei & sanctæ genitricis Mariæ, nec non beati principis apostolorum Petri: quod reuelatione diuina per monachos eiusdem loci a Beneuentana prouincia corpus illuc sancti Benedicti peruenerit olim allatum, ibique reuerenter humatum, sicut manifestissima constat veritate: & quod propter stabilimentum monasticæ religionis, piæ memoriæ gloriosus imperator Carolus per præceptum suæ auctoritatis eidem loco res denominatas delegauerit, partim a regibus, partim a religiosis hominibus, pro amore Dei illic contributas, vt victum atque vestitum monachi ibidem Domino militantes deberent habere: nec non & hoc, quod beatæ recordationis pater eius serenissimus Augustus in ipso loco hospitale nobilium, quod Porta appellatur, iuxta regularem institutionem, itemque hospitale pauperum, in sui parentumque suorum eleemosyna statuerit, & res ad hoc opportune agendum, nec non alias ad lumen ecclesiæ administrandum iusserit deputari. Quæ omnia per iam dictos monachos hæcenus ibidem comperimus obseruari. Nunc vero tam seipsum, quam vnanimem congregationem sibi commissam, humiliter postulare, quamuis priuilegia multorum meruerint episcoporum, ad reprimendam quorumlibet illicitam cupiditatem, vt super abbate regulari ex eis eligendo etiam nostræ auctoritatis priuilegia consequantur. Quocirca nos potestatem, quam gratis a Christo accepimus, secundum euangelicam auctoritatem gratis prodesse omnibus cupientes, vice beati Petri apostoli discernimus, vt in sæpe memorato loco serui Dei absque inquietudine debitum suæ religionis persoluere possint seruitium secundum regulam patris Benedicti, a propriis abbatibus, monachis videlicet ex eodem cœnobio regulariter electis, in perpetuum gubernentur. Nec illarum rerum, quæ vel in prælibato præcepto nominatim continentur, vel a prædicto abbate venerabili nunc eiusdem loci

Concil. Tom. 24.

M m m

Theotberto præfati monasterii officii deputatæ habentur, vllam ab aliquo vnquam patiantur imminutionem, & etiam rebus, quæ deinceps a quibuslibet religiosis hominibus eodem loco peruenerint condonata. Quod si quis hoc nostrum beneficium irrumpere præsumpserit, & stipendia feruorum Dei in alios vsus conuerterit, ab apostolica communione anathematis animaduersione illum separamus, vt nisi admonitus e vestigio se correxerit, cum rapacibus a regno Dei exclusus quæ meretur tormenta persoluat. Vt autem hoc priuilegium certam obtineat fidem, & Dei famulis in iam dicto Floriacensi cœnobio securitatem conferat, quamdiu Deus & Dominus noster ecclesiam suam durare voluerit, nostra id subscriptione roborauimus. Scriptum per manus Georgii scriniarii sanctæ sedis apostolicæ, in mense Augusto, indictione XI. Bene valete. Data Nonis Septembris per manum Vualberti humilimi episcopi sanctæ Portuensis ecclesiæ, anno Deo propitio pontificatus domini nostri Ioannis summi pontificis, & vniuersalis papæ, in sacratissima sede beati Petri apostoli sexto, indictione XI.

XIV.

GESTORVM SYNODALIVM CONCILII

*Tricassini breuis altera narratio, quam habet Aimoinus
lib. v. cap. xxxvii.*

INTEREA Ioannes papa generalem Synodum cum episcopis Galliarum & Belgicarum prouinciarum agens, qualiter Lantbertum & Adalbertum, Formosum quoque, & Gregorium nomenclatorem, ac complices illorum Romæ excommunicauerit, relegi fecit in Synodo, & consensum episcoporum in eadem excommunicatione quæsiuit. Vnde qui adfuerunt episcopi petierunt, vt sicut ipse excommunicationem, quam fecerat, per scripturam rationem recitari fecit in Synodo, ita & eis concederet, vt per scripturam illi suam consensionem proferrent. Et concedente ita fieri papa Ioanne, in crastinum episcopi hoc quod sequitur diploma papæ in Synodo porrexerunt: *Domine sanctissime ac reuerendissime pater patrum Ioannes, &c.* Quod diploma Ioannes papa suæ excommunicatio-

ni ascribi fecit: & sua manu confirmans ab omnibus episcopis in Synodo subscribi fecit. Deinde ipso iubente lecti sunt in Synodo Canones Sardicensis Concilii, & decretum papæ Leonis, de episcopis sedes suas mutantibus. Sed & Africani Canones, vt non fiant episcoporum translationes, sicut nec rebaptizationes, vel reordinationes, pro Frotario Burdigalensi episcopo, qui a Burdigala Pictauos, indeque ad Bituricensē ciuitatem exiliisse dicebatur. Et post hæc coronatus Ludouicus a papa Ioanne, VII. Idus Septembris, inuitauit eundem papam in domum suam: & opipare pascens honorauit eum multis donis ipse & vxor sua, & remisit ad Trecaſ ciuitatem. Et postea per oratores suos orauit eundem papam, vt vxorem illius in reginam coronaret, sed obtinere non potuit. Frotarius autem & Adalgarius episcopi attulerunt in conuentum episcoporum papæ Ioanni præceptum per quod pater suus Ludouico regnum tradiderat, petentes ex ipsius parte, vt priuilegio suo ipsum priuilegium confirmaret. Tunc papa Ioannes protulit exemplar quasi facti præcepti a Carolo imperatore de donanda abbatiā sancti Dionysii Romanæ ecclesiæ. Quod compilatum consilio præfatorum episcoporum, & aliorum consiliariorum Ludouici regis, a plurimis credebatur, vt a Gozolino ipsam abbatiam, velut ex ratione, tollere & sibi habere posset. Et dicebat papa Ioannes, vt si vellet Ludouicus rex, vt super illius præceptum priuilegium faceret, suo præcepto illud patris sui præceptum firmaret. Quod argumentum, sicut factio, & non ratio imperfectum remansit. Quarto Idus denique præfati mensis, Ludouicus rex quorundam primorum compulsus petitionibus, venit ad apostolici mansionem, & cum eo familiariter locutus, vna cum illo reuersus est ad conuentum episcoporum in exedram iuxta mansionem apostolici. Et post excommunicationem Hugonis, Lotharii filii, & Immonis, ac complicum eorum, vim facientibus quibusdam episcopis, & consentiente rege, dixit papa Ioannes, vt Hedenulfus, sua auctoritate ordinatus episcopus, sedem suam teneret, & episcopale ministerium ageret, & Hincmarus cæcus, si vellet, Missam cantaret, & partem de rebus episcopii Laudunensis haberet. Et cum Hedenulfus apud eundem papam pete-

ret, vt eum ab illa sede absolueret, dicens se esse infirmum, & velle intrare monasterium, obtinere non potuit: sed præceptum est illi ab eo, consentiente rege atque episcopis Hincmari fautoribus, vt sedem suam teneret, & episcopale ministerium ageret. Qui fautores Hincmari audientes quod papa Ioannes dixerit, vt si vellet Hincmarus cæcus Missam cantaret, & rex consenserit vt partem de episcopo Laudunensi haberet, insperate aliarum prouinciarum episcopi, sed & aliarum regionum metropolitani, sine præceptione papæ, Hincmarum vestimentis sacerdotalibus indutum in præsentiam ipsius papæ adduxerunt, indeque sublatum cantantes in ecclesiam illum duxerunt, & signum benedictionis super populum dari fecerunt. Sicque Synodus illa soluta est.

NOTÆ IACOBI SIRMONDI
SOCIETATIS IESV.

¹ *Concilium Tricassinum II.*] In digerendis actis decretisque huius Concilii difficile fuit statum ordinem tenere, tum quia ex diuersis locis congesta sunt, tum quia non eundem ordinem tradunt qui res in eogestas commemorant. Consentunt tamen de Lantberti & Adalberti, qui ecclesiam Romanam & pontificem vexabant, excommunicatione actum fuisse primo loco. Quare hinc etiam orsi sumus.

² *Pascasius episcopus.*] Nomen loci cui præfuit, in ceteris exemplaribus omissum, in vno tandem offendimus, & Amerinum episcopum fuisse didicimus.

³ *Coronatus Ludouicus.*] Ludouicum Balbum iam superiore anno regem coronarat Hincmarus archiepiscopus, vt videre est in actis illius coronationis post capitula Caroli Calui. Nunc iterum a papa coronam expetiit, exemplo Pippini abauis sui, quem a Bonifacio primum archiepiscopo, deinde iterum a Stephano papa regem coronatum meminerat. Sunt autem, qui Ludouicum ab Ioanne coronam hoc loco non regni, sed imperii, suscepisse putent. Inde enim Ludouicum Balbum inter imperatores plerique numerant tum exteri, tum nostri etiam scriptores. Quod mirum certe mihi, falsumque semper visum est, cum Ioannes ipse papa in epistola XLVII. & in aliis quas ad Ludouicum postea scripsit, ipsum regem non imperatorem vocet: in epistola LX XI. ad Ludouicum & Carlomanum Ludouici Balbi filios, Caroli Calui nepotes, Carolo eorum auo imperatoris nomen tribuat, Ludouico patri nomen regis, imperatorem haud dubie appellaturus, si imperator fuisset; eodemque modo Hincmarus in epistolis quarum meminit Flodoardus lib. III. cap. XIX. fratres istos reges Ludouici regis, non imperatoris, filios nominet. Quid quod Ludouici ipsius Balbi, vt alia omittam, diploma extat pro ecclesia Ni-